

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
Волохова І.С. _
“ ” 20_ р.

ВИПУСКНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня бакалавра

зі спеціальності «Фінанси і кредит»

за темою:

**«Податкова політика України у сфері підприємницької діяльності
фізичних осіб»**

Виконавець

студентка фінансово-економічного
факультету

Пошелюк Крістіна Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник

К.е.н., ст. викл.

(науковий ступінь, вчене звання)

Мартинюк Ірина Василівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Одеса 2018

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ	6
1.1. Суть та критерії формування податкової політики держави.....	6
1.2. Організаційне забезпечення податкової політики	14
1.3 Нормативно-правова база регулювання податкової політики в сфері підприємницької діяльності фізичних осіб	20
РОЗДІЛ 2. ОЦІНЮВАННЯ СУЧАСНОГО СТАНУ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ У СФЕРІ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФІЗИЧНИХ ОСІБ	31
2.1. Аналіз сучасного стану податкової політики України 2013-2017 рр.....	31
2.2. Оцінювання впливу податкової політики на сучасний стан розвитку підприємницької діяльності фізичних осіб в Україні, 2013-2017 рр	49
РОЗДІЛ 3 НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ СФЕРІ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФІЗИЧНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ... ..	67
3.1. Перспективи розвитку податкової політики у сфері підприємницької діяльності фізичних осіб в Україні.....	67
3.2. Можливості застосування зарубіжного досвіду щодо здійснення податкової політики в Україні	72
ВИСНОВКИ	87
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	90
Додаток А	97

ВСТУП

Соціально-економічний розвиток України є об'єктом регуляторного впливу податкової політики держави, чий фіскальний і стимулюючий аспекти балансують залежно від поточного соціально-економічного стану та суспільних потреб, в результаті чого проявляється її регуляторна функція.

На сьогодні, враховуючи те, що сучасна податкова система характеризується внутрішньою неузгодженістю її складових (нестабільністю законодавства, що її регулює; складністю, порушенням принципів соціально-економічної справедливості та рівномірності), на «перший план» висувається проблема її трансформації, позаяк всі ці негативні прояви перешкоджають розвитку національної економіки.

Складна економічна ситуація, що супроводжується загостренням соціальних й екологічних проблем, вимагає розроблення та запровадження нових стратегій розвитку для досягнення соціальної справедливості в суспільстві та запровадження заходів, що сприятимуть підвищенню мотивації суб'єктів господарювання для використання ресурсозберігаючих та екологічно спрямованих технологій для мінімізації шкідливого впливу на навколишнє природне середовище.

У зв'язку з цим особливого значення набуває запровадження ефективної фінансової політики, зокрема у податковій сфері, де одним з інструментів регулювання соціально-економічного розвитку виступає податкова політика.

Подальший розвиток України як соціально орієнтованої держави визначатиметься рівнем розвитку всіх державних інститутів, зокрема податкової системи. Саме тому державна податкова політика повинна бути узгодженою з пріоритетами соціально-економічного розвитку та

забезпечувати достатній обсяг сукупних податкових находжень до бюджетів усіх рівнів.

Наукове підґрунтя для трансформації податкової політики в контексті її соціальної спрямованості та забезпечення умов для економічного розвитку й врахування інтересів усіх суб'єктів оподаткування викладено в наукових працях теоретичного та прикладного характеру таких дослідників, як: В. Андрущенко, О. Василик, В. Вишневський, В. Геєць, А. Даниленко, Т. Єфименко, Ю. Іванов, Т. Калінеску, А. Крисоватий, Н. Кузьминчук, В. Мельник, А. Олешко, А. Поддєрьогін, А. Соколовська, Л. Тарангул, С. Юрій та ін.

Метою випускної роботи є з'ясування практичних рекомендацій щодо напрямів удосконалення податкової політики підприємницької діяльності фізичних осіб в Україні.

Для досягнення зазначеної мети поставлено такі *завдання*:

- розглянути суть та критерії формування податкової політики держави;
- обґрунтувати організаційне забезпечення податкової політики;
- охарактеризувати нормативно-правову базу регулювання податкової політики в сфері підприємницької діяльності фізичних осіб;
- проаналізувати сучасний стан податкової політики України 2013-2017 рр.;
- оцінити вплив податкової політики на сучасний стан розвитку підприємницької діяльності фізичних осіб в Україні, 2013-2017 рр.;
- визначити перспективи розвитку податкової політики у сфері підприємницької діяльності фізичних осіб в Україні;
- виявити можливості застосування зарубіжного досвіду щодо здійснення податкової політики в Україні.

Об'єкт дослідження – процес реалізації податкової політики у сфері підприємницької діяльності фізичних осіб.

Предмет дослідження – соціально-економічні відносини, які виникають під час реалізації податкової політики України у сфері підприємницької діяльності фізичних осіб.

Теоретичною основою випускної роботи стали праці зарубіжних і українських учених у галузі економічної теорії, теорії державного управління, методи системного та економічного аналізу.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові акти України з питань регулювання справляння податків і зборів, звітні дані Державної служби статистики України, Державної фіскальної служби України, Державної казначейської служби України, наукові публікації українських і зарубіжних авторів щодо розвитку податкової сфери та національної економіки загалом.

Структура роботи.

Робота складається зі 100 сторінок друкованого тексту, містить 12 таблиць, 11 рисунків, перелік використаної літератури налічує 60 джерел, 1 додатку.

ВИСНОВКИ

З'ясування сутності податкової політики держави, дозволило сформулювати визначення цього поняття як налагодженої й прозорої системи взаємодії між платником податків і державою, регламентованої законодавчо-нормативними документами, та розробленої сукупності економічних і організаційних заходів з метою отримання доходів державними та місцевими бюджетами за рахунок постійних чи тимчасових джерел відповідно до цілей соціально-економічного розвитку.

Визначено, що важливим показником, який характеризує податкову політику, є податкове навантаження, яке відображає сукупний вплив податків на економіку країни загалом чи окремих суб'єктів господарювання.

Податкова політика повинна бути ефективною (забезпечувати надходження до бюджету, достатні для виконання державою покладених на неї функцій, сталу фінансову базу) та соціально справедливою (встановлення податків та зборів відповідно до платоспроможності платників податків для збереження зацікавленості в результатах їх діяльності). Також податкова політика повинна своєчасно реагувати (залежно від ситуації та об'єктивних умов) як на зміни внутрішньої економічної ситуації в країні, так і враховувати зміни світової економіки для забезпечення економічного зростання та добробуту суспільства в цілому. Отже, головним завданням провадження податкової політики є врахування інтересів держави, підприємств, населення для досягнення сталого соціально-економічного розвитку.

Сьогодні провідну роль у створенні ефективного недержавного сектора відіграє малий бізнес. Саме малі і середні підприємства, різні комерційні структури, що належать до сфери малого бізнесу, беруть на

себе ризик і працюють згідно з новими вимогами, що ставлять ся до ефективності. Створення широкої мережі малих підприємств у всіх галузях господарства сприятиме демонополізації та розвитку конкуренції. Але такий бажаний розвиток сектора малого бізнесу наштовхується на безліч перепон. Розвиток малого бізнесу для держави є вигідним багатьма чинниками, для прикладу: формуванням середнього класу, ростом економічної активності населення, створенням нових робочих місць, розробкою нововведень та ін. Сучасне українське законодавство не зовсім всестороннє регулює систему оподаткування, але воно не стоїть на місці — постійно розвивається і вдосконалюється. Приймаються нові нормативні акти, що повинні ще більш детально регулювати всі виникаючі у цій сфері правовідносин.

Тому вважаємо, що держава повинна найближчим часом провести реформу податкової політики та зосередити увагу не тільки на економічних аспектах стабілізації ситуації в країні, але й на соціальних чинниках, що стимулюватиме населення до відповідальної праці та здорового глузду.

Вдосконалення податкової політики, спрямованої на покращення соціальної ситуації з урахуванням приведених завдань, змінить відношення населення до роботодавців і держави в цілому.

Отже, у рамках податкової реформи для податкового стимулювання розвитку підприємництва, буде доцільним:

- надання інвестиційних стимулів МП, наприклад податкових пільг, для інвестування в обладнання та нематеріальні активи;
- застосування прискореної амортизації під час використання основних засобів та нематеріальних активів;
- оптимізація системи авансової сплати податків для зменшення податкового навантаження на платників;

- спрощення умов розстрочення і відстрочення податкових зобов'язань шляхом перенесення термінів сплати податків;

- запровадження електронного кабінету платника – онлайн-доступ платників податків до управління особовим рахунком (облік платежів, авансів, переплат, заліки, податковий борг тощо);

- запровадження інституту податкових консультантів з використанням найбільш удалого зарубіжного досвіду країн (забезпечення якості надання бухгалтерських послуг, допомога МП у сплаті податків та зборів, складанні звітності, представлення інтересів платника у судах та податкових органах);

- модернізація окремих аспектів адміністрування податків; – надання податкових кредитів по окремих видах податків та зборів, які мають цілу низку переваг, особливо для МП;

- формування «точок зростання», індустріальних парків, розвитку соціального підприємництва, організації місцевих громад, що об'єднують фізичних осіб, зацікавлених у підприємницькій діяльності, які координують їх роботу, забезпечують умови для розвитку малого бізнесу, що обумовлюють зростання податкових доходів місцевих бюджетів;

- протидія міграції недобросовісних платників податків, ухилення від оподаткування шляхом: встановлення заборони на зняття з обліку до закінчення податкового періоду і сплати податків; збільшення податкових санкцій за порушення законодавства про податки і збори.

Таким чином, податкова політика України здійснюється відповідно до євроінтеграційних процесів, активно використовуючи досвід країн ЄС. Проте її напрями диктуються, перш за все, рівнем наповнення бюджету та політичною ситуацією в країні. В Україні не приділяється достатньої уваги зменшенню податкового тиску на суб'єктів господарювання, наданню галузевих пільг та удосконаленню методичного інструментарію для визначення податкового навантаження на платників податків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Карп М.В. Налоговый менеджмент : [учебник для вузов] / М.В. Карп. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2001. – 477 с.
2. Алиев Б.Х. Теоретические основы налогообложения : [учеб. пособ.] / Б.Х. Алиев, А.М. Абдулгалимов ; под ред. А.З. Дадашева. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2004. – 159 с.
3. Карасев М.Н. Налоговая политика и правовое регулирование налогообложения в России / М.Н. Карасев. – М. : Вершина, 2004. – 224 с.
4. Налоги и налогообложение / Под ред. М. Романовского, О. Врублевской ; 6-е изд., доп. – СПб. : Питер, 2009. – С. 53.
5. Тарангул Л. Л. Роль спеціалізованої державної податкової інспекції у фінансовому забезпеченні регіонального розвитку (на прикладі Запорізької області) / Л. Л. Тарангул, Л. О. Соловйова // Науковий вісник Національної академії ДПС України. – 2007. – № 1 (36). – С. 41–50.
6. Кучерявенко Н. П. Налоговое право: Учебник / Н. П. Кучерявенко. – Харьков: Консум, 1998. – 448 с.
7. Пансков В. Г. Налоги и налогообложение: теория и практика: монография / за общ. ред. Пансков В. Г. - М.: Юрайт, 2012. – С. 415.
8. Калаков Р. Н. О налоговых льготах и преференциях / Калаков Р. Н. // Международный бухгалтерский учет. – 2011. - № 26. – С. 52-58.
9. Morisset I., Pirnia N. How Tax Policy and Incentives Affect Foreign Direct Investment / A Review of World Bank, 2001.
10. Иванов Ю.Б. Сутність та роль податкової конкуренції в сучасних умовах / Ю. Б. Иванов, О. В. Ревенко // В кн. Конкурентоспроможність: проблеми науки і практики – 2009 [монографія]; за ред. В. С. Пономаренка, М. О. Кизима, О. М. Тищенко. – Х. : ФОП Лібуркіна Л. М., ВД “ІНЖЕК”, 2009. – С. 111–122.

11. Податковий потенціал регіонів України: теорія, методологія, оцінка, практика : монографія / за заг. ред. В. П. Мельника. – Ірпінь : Національний університет ДПС України, 2008. – С. 212/
12. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. – 2011. – Режим доступу до ресурсу: <http://sfs.gov.ua/nk/>.
13. Приб К.А. Податкова система України: термінологія і формулювання основних положень [Текст]: Академія муніципального управління. - К.: ЦУЛ, 2007. - 320 с.
14. Василик О.Д. Податкова система України : [навч. посіб.] / О.Д. Василик. – К. : Поліграфкнига, 2004. – 478 с.
15. Данилов О. Податкова система та шляхи її реформування : [навч. посіб.] / О. Данилов, Н. Фліссак. – К. : Парламентське видавництво, 2001. – 216 с.
16. Крисоватий А.І. Податкова політика України: концептуальні засади теорії і практики : автореф. дис. ... доктора економічних наук : спец. 08.04.01 / А.І. Крисоватий. – К., 2006.
17. Податкова система України : [підручник] / В.М. Федосов, В.М. Опарін, Г.О. П'ятаченко [та ін.] ; за ред. В.М. Федосова. – К. : Либідь, 1994. – 464 с. Податкова система України : [підручник] / В.М. Федосов, В.М. Опарін, Г.О. П'ятаченко [та ін.] ; за ред. В.М. Федосова. – К. : Либідь, 1994. – 464 с.
18. Бюджетна система України : [навч. посіб.] / С.І. Юрій, Й.М. Бес-кід, В.Г. Дем'янішин [та ін.]. – К. : НІОС, 2000. – 400 с.
19. Ціна держави. – Бюджет України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.cost.ua/budget/revenue/#1>.
20. Звіт про виконання Зведеного бюджету України за 2016 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=311513>.

21. Інформація про стан виконання Зведеного та державного бюджету України [Електронний ресурс]: офіційний сайт Міністерства фінансів України – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/archive/maincatid77643&stind=21>
22. Лондар С.Л. Фінанси: навчальний посібник / Лондар С.Л., Тимошенко О.В. – Вінниця: Нова Книга, 2009. – 384 с.
23. Жукевич О.М. Ефективність податкової системи України: принципи оподаткування та напрями реформування законодавчої бази / О.М. Жукевич // Вісник КНТЕУ. – 2009. – № 2. – С. 105–113.
24. Ткачик Л.П. Оцінка рівня податково-го навантаження в Україні [Електронний ресурс] / Ткачик Л.П., І.С. Саніна. – Режим доступу : <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2015/13-2015/48.pdf>.
25. Статистичний щорічник України за 2016 рік. [Електронний ресурс]: Державна Служба Статистики України. — Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publ1_u.htm.
26. Бойко А.А. Податкове навантаження як критерій ефективності податкової політики / А.А. Бойко // Збірник студентських наукових праць. – Одеса. – 2013. – № 2. – С. 334–341.
27. Оптимізація податкового навантаження в Україні: механізми та передумови // [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://osvita.ua/vnz/reports/accountant/15917/>.
28. Буряковський В. Роль податків у наповненні бюджетів усіх рівнів // Фінанси України.- 2001.- №5.- С.78-81.
29. Белінська Я.В. Проблеми і напрями узгодження фіскальної та монетарної політики / Я. В. Белінська // Фінанси України. – 2005. №10. – с. 124-130.
30. Малый бизнес: кредитование малого бизнеса [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kreditbusiness.ru>.

31. Що заважає розвитку малого бізнесу в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fru.org.ua/ua/events/business-events/infografika-shcho-zavazhaie-rozvytku-maloho-biznesu-vukraini>.
32. Господарський кодекс України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15/page2>.
33. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
34. Алексеєв І. В. Аутсорсингова діяльність виробничих підприємств : монографія / І. В. Алексеєв, Г. О. Партин, О. В. Дідух. – Львів : Львів. політехніка, 2015. – 152 с.
35. Актуальні бізнес ідеї України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://delo.org.ua/autsorsing-personala/>.
36. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
37. Романська О. Аналіз статистичних показників розвитку малого підприємництва в Україні у 2015 році [Електронний ресурс] / Оксана Романська – Режим доступу до ресурсу: <http://platforma-msb.org/analizstatystychnyh-pokaznykiv-rozvytku-pidpryyemnytstva-v-ukrayini-u-2015-rotsi/>.
38. «АБА» Системи оподаткування юридичних осіб [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.buhslugi.com.ua/ua/informatsiya/informatsiyadlya-yuridichnikh-osib/sistemi-opodatkuvannya-yuridichnikh-osib.html>.
39. Дані Головного управління Казначейської служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua>.
40. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

41. Зубенко В. В. Бюджетний моніторинг: аналіз виконання бюджету за 2015-16 рік / В. В. Зубенко, І. В. Самчинська, А. Ю Рудик та ін.; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи впровадження», USAID. – К., 2017. – 77 с.

42. Стіпахно В. І. Податкова політика України: проблеми та напрями вдосконалення. Формування ринкових відносин в Україні. 2006. № 7. С. 23–28.

43. Проблеми розвитку податкової політики та оподаткування: монографія/за заг. ред. проф. Ю. Б. Іванова. Харків: ВД «ІНЖЕК», 2007. 448 с.

44. Івашко О. А. Проблеми та напрями вдосконалення податкової політики України. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». 2011. Вип. 16. С. 38–42.

45. Податкова політика України: стан, проблеми та перспективи: монографія/П. В. Мельник, Л. Л. Тарантул, З. С. Варналій та ін.; за ред. З. С. Варналія. Київ: Знання України, 2008. 675 с.

46. Трофімова Л. В. Податкова політика і податкова система. Форум права. 2010. № 1. С. 364–370.

47. Статистичний збірник Міністерства фінансів України: Бюджет України 2014. К., 2015. С. 308. URL: [http:// www.minfin.gov.ua](http://www.minfin.gov.ua).

48. Taxation trends in the European Union // European Commission. Taxation trends in the European Union [Електронний ресурс]. – режим доступу : <http://ec.europa.eu/>.

49. Влияние специальных налоговых режимов на развитие малого предпринимательства в регионе : [монография]. – Д. : Юго-восток лтд, 2013. – 226 с.

50. Міжнародна практика застосування спрощених (спеціальних) режимів оподаткування малого підприємництва та необхідність її адаптації

й застосування в Україні / Матеріали аналітичного центру «академія» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.academia.org.ua>.

51. Пріоритети податкових стимулів: світовий досвід / Матеріали аналітичного центру «академія» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.academia.org.ua>.

52. Соціально-економічні перспективи формування малого та середнього бізнесу (до всеукраїнської науково-практичної конференції). – Кіровоград : імекс-лтД. – 2013. – 268 с.

53. Міжнародна практика застосування спрощених (спеціальних) режимів оподаткування малого підприємництва та необхідність її адаптації й застосування в Україні / Матеріали аналітичного центру «академія» [електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.academia.org.ua>.

54. Taxation and customs union [Electronic resource] // European Commission. – Access mode: http://ec.europa.eu/taxation_customs/index_en.htm.

55. Пугаченко О.Б. Діяльність податкових органів у зарубіжних країнах / О.Б. Пугаченко. [Електронний ресурс]. – Доступний з [http://www.kntu.kr.ua/doc/zb_22\(2\)_ekon/stat_20_1/28.pdf](http://www.kntu.kr.ua/doc/zb_22(2)_ekon/stat_20_1/28.pdf).

56. Трансформація податкової політики України в умовах інтеграційних процесів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.08 / Д.В. Веремчук; Нац. Банк України, ДВНЗ "Укр. акад. банк. справи Нац. банку України". – Суми, 2012. – 21 с.

57. Web-представництво Європейської організації податкових адміністрацій. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.iota-tax.org>.

58. Бобоев М.Р., Мамбетов Н.Т., Тютюрюков Н.Н. Налоговые системы зарубежных стран: Содружество Независимых Государств. Учебное пособие. – М.: Гелиос АРВ, 2002. – 624 с.

59. Економічної інтеграції України в Європейський Союз // Вісник ТАНГ. Спец. Випуск. Збірник текстів виступів міжнародної наукової

конференції „Проблеми економічної інтеграції України в Європейський Союз: глобалізація і нова економіка – наслідки для Європи і України”. – Ялта-Форос, 2002. – с.80-84.

60. Крисоватий А.І., Кошук Т.В. Діалектика трансформації податкової політики України в контексті європейської інтеграції. // Журнал європейської економіки. Т.4 (№2). – 2005. – с. 185–202.